

Samfunds **Økonomisk Nyt** fra ind- og udland

Elektronisk månedsbrev til Folketingets medlemmer

1. Økonomi

Ny Vismandsrapport: Dyk i den økonomiske vækst - og stor stigning i ledigheden.

I vismændenes seneste rapport fra maj måned, tegnes et noget dystert billede af økonomien i Danmark. **Ledigheden** forventes at stige fra gennemsnitlig ca. 99.000 i 2009 til ca. 163.000 ledige i 2011 (gennemsnit for hele året). Vi går fra en ledighedsprocent på 3,4 i 2009 til 5,7 procent i 2011.

Det er primært det **kraftige fald i eksporten** på ca. 8 procent i 2009, der sammen med et **fald i BNP** på ca. 3 procent i 2009, giver de store efterdønninger på arbejdsmarkedet.

Fra et **overskud på de offentlige finanser** i 2008 på 65 mia. kr, medfører det økonomiske tilbageslag nu et **underskud** på finanserne i 2009 og 2010 på henholdsvis 21 mia. kr og 51 mia. kr.

Først i 2011 og fremefter ser det ud til, at økonomien stabiliseres.

Vismændene vurderer, at **finanspolitikken** fra 2009 er passende, og at de allerede gennemførte lempelser i finanspolitikken for 2009 og 2010 reducerer ledigheden med ca. 40.000 personer.

Men i 2010 og 2011 kan der blive behov for at stimulere den økonomiske vækst med en særlig **investeringspolitik** i 2010 på 15 mia. kr, f.eks. ved fremrykning af de offentlige investeringer. Hvis den økonomiske situation ikke ser ud til at forbedres, kan det blive nødvendigt med yderligere 15 mia. kr. til offentlige investeringer i 2011.

Regeringen er i sin Økonomiske Redegørelse fra maj stort set enige med vismændene i vurderingen af de økonomiske nøgletal.

Kilde: Vismandsrapporten, maj 2009. Økonomisk redegørelse, finansministeriet, maj 2009.

Sidte nyt: OECD's seneste økonomiske indikatorer peger nu på en vis vending i økonomien

OECD har netop offentliggjort de seneste tal for den økonomiske udvikling i verdens industrilande. Det kaldes et indeks over de ledende indikatorer. Tallene tyder på, at nedgangskonjunkturen har nået "bølgedalen" og et vist opsving kan være på vej. Invertfald tyder meget på, at nedgangsbølgen er stoppet op, men OECD udtaler dog, at det er

FOLKETINGET

Den økonomiske konsulent
i Folketinget

Kontakt: 33 37 36 02

Juni 2009

Overskrifter:

1. Økonomi:

- **Vismændene: stor stigning i ledigheden**
- **OECD (sidste nyt): Der spores nu en vis fremgang. Er bunden nået?**
- **Centralbankchef: Stop offentlig gældssætning nu**
- **Udlandet køber igen danske aktier**

2. Beskæftigelse og løn:

- **AE-rådet: Rekordfald i beskæftigelsen. Ny vækstpakke ønskes.**
- **CEPOS: Højkonjunkturen og den lave ledighed har forringet konkurrenceevnen.**

3. Energi:

- **USA: Højere energifgifter er ikke politisk muligt.**

4. Sundhed:

- **Vi går til læge mv. en gang om måneden. Pris: 12,5 mia. kr. årligt.**

usikkert om den konstaterede opgangstendens, blot er midlertidig.

Indekset steg således med 0,5 pct. i april måned, og det var den anden stigning i træk på to måneder.

Kilde: *Financial Times*: "OECD says statistic point to recovery", 9. juni 2009.

Amerikansk centralbankchef: Stop den offentlige gældsætning, ellers går det galt!

Chefen for den amerikanske centralbank, **Ben Bernanke**, advarer nu den amerikanske kongres og administration, om at underskuddet på de offentlige finanser skal bringes ned, og at den offentlige gældssætning skal stoppes. Advarslen kom under et møde med finansudvalget i Repræsentanternes Hus. USA risikerer, at havne i en **finansiell fælde**, hvor finansieringen af det store underskud (der anslås til \$1.800 mia. i 2009), fører til højere og højere rente på statsobligationerne. Renten på 10-årige statsobligationer er således allerede steget fra 3 procent i april til næsten 4 procent i maj.

Bernanke siger direkte, at hvis investorerne (læs bl.a. Kina) skal købe amerikanske statsobligationer til fornuftige renter, skal investorerne have tillid til, at USA kan håndtere underskudssituationen og vende tilbage til mere afbalancerede statsfinanser.

Idag er den amerikanske statsgæld oppe på ca. 70 procent af BNP. For et par år siden var gælden kun på 40 procent af BNP, så det er hurtigt gået den gale vej.

Tænk også på aldersfordelingen og de mange pensionister.

Bernanke kom også ind på, at det ikke kun er den finansielle krise, der skaber problemerne. Aldersfordelingen, og de mange der forlader arbejdsmarkedet, vil også lægge pres på de offentlige finanser fremover. Og man kan ikke bare lånefinansiere i en evighed, siger Bernanke.

Angela Merkel kritiserer centralbankerne.

I en åben udtalelse kritiserer den tyske forbundskansler, **Angela Merkel**, Den Europæiske Centralbank for at føre en for løs pengepolitik, der kan skabe en ny økonomisk krise på kortere sigt. Merkel tænker her på de konstante rentenedsættelser og det planlagte store opkøb af obligationer fra ECB's side.

Bernanke kom også ind på Merkels kritik af centralbankerne, som han afviser. I den nuværende globale finansielle krise, er centralbankerne nødt til at handle som de gør, siger Bernanke.

Kilde: *Financial Times*: "Bernanke warns on deficit" og "Frau Merkel and the central banks" (4/6). *Wall Street Journal*: "Bernanke urges U.S. to reduce deficit", 4. juni 2009.

Udlandet køber igen danske aktier

Udenlandske investorer har i april 2009 **købt** danske aktier for 3 mia. kr. Dermed har udlændinge købt danske aktier for i alt 5 mia. kr. i perioden januar til april 2009. Det er desuden værd at bemærke, at udlændinge i april igen er begyndt at efterspørge **danske bankaktier** og har købt for 0,7 mia. kr.

Til sammenligning **solgte** udlændinge danske aktier for knap 11 mia. kr i

perioden september til december 2008 i kølvandet på den kraftige uro på de internationale finansmarkeder, heraf var 2,0 mia. kr. i bankaktier.

Udlændinges **beholdning** af danske aktier var 270 mia. kr. ultimo april 2009, mens deres beholdning af danske obligationer var 1.289 mia. kr.

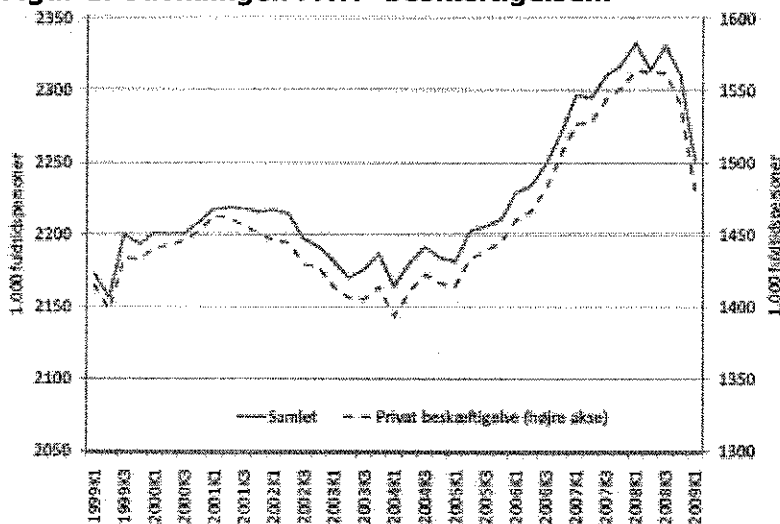
Kilde: Danmarks Nationalbank, 8. juni 2009.

2. Beskæftigelse og løn

AE: Beskæftigelsen falder kraftigt i Danmark.

I en analyse af finanskrisens virkninger på dansk økonomi, viser tal fra **Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)**, at selve beskæftigelsen er hårdt ramt. Beskæftigelsen er faldet med ikke mindre end ca. 61.000 personer på kun et kvartal (4. kvartal 2008 til 1. kvartal 2009). **Se figur 1.**

Figur 1. Udviklingen i ATP-beskæftigelsen.

Kilde: AE-rådet pba, Danmarks Statistik.

Der er ifølge AE tale om det største beskæftigelsesfald nogensinde på så kort tid, og alle brancher er ramt undtagen den offentlige sektor. Det væsentlige er, at beskæftigelsen tilsyneladende falder markant hurtigere end ledigheden stiger for øjeblikket. AE konkluderer, at arbejdsmarkedet er betydeligt hårdere ramt end ledighedstallene giver udtryk for. AE foreslår derfor en vækstpakke til at imødegå udviklingen.

Kilde: AE-rådet: "Beskæftigelsen i frit fald", 3. juni 2009.

CEPOS: Højkonjunktoren har forringet lønkonkurrencen.

I en analyse af udviklingen i danske lønninger sammenlignet med vore konkurrentlande, konkluderer CEPOS, at lønningerne i industrien i Danmark er steget med 18 procent siden 2004, mens lønningerne i vore konkurrentlande (regnet i danske kroner) kun er steget med 8 procent.

I 2004 var danske lønningers niveau ca. 25 procent over udlandets. I 2008 var forskellen steget til ca. 37 procent, hvoraf de 4,5 procent skyldes, at den danske krone er blevet styrket, skriver CEPOS.

De danske timelønsomkostninger ligger på **ca. 260 kr. i timen**, kun overgået af Norge og Tyskland med henholdsvis 300 kr. og 275 kr. blandt verdens industrinationer.

Sverige ligger på 210 kr. i timen, medens Polen, Ungarn og Tjekkiet ligger i omkring 50 kr. i timen (tal for 2007).

De høje danske industrilønninger skal blandt andet ses på baggrund af højkonjunktoren med den rekordlave ledighed. I den sammenhæng kan det være gavnligt, at ledigheden stiger i en periode, så lønstigningerne afdæmpes. CEPOS advarer mod vækstpakker, som sigter mod at fastholde ledigheden på lavt niveau, idet det kan skabe tabte arbejdspladser i eksporterhvervene.

Kilde: CEPOS: "Højkonjunktoren har kostet på konkurrenceevne" 22. maj 2009.

3. Energi

USA: Højere energifgifter er udelukket.

Selvom prisen på olie og benzin i USA kun er 1/3 af prisen i Europa på grund af afgifter, **afviser** den amerikanske energiminister **Steven Chu** i Financial Times, at der kan blive tale om at hæve afgifterne i USA. Det er simpelthen ikke politisk muligt, siger han. Chu regner endvidere med, at oliepriserne vil stige fremover som følge af markedssituationen, så amerikanerne vil helt naturligt mærke de højere oliepriser.

Ifølge FT vil mange miljøtilhængere nu blive skuffede, idet det er almindeligt anerkendt, at kun højere afgifter kan holde energiforbruget i skak. Chefen for FORD MOTOR company i USA kræver selv højere energifgifter, for at få amerikanerne til at købe mindre biler.

Steven Chu siger endvidere til FT, at amerikansk energiforbrug fremover vil blive dæmpet eller nedsat ved hjælp af **dels** krav til nye bilers energiforbrug, der skal være lavere end i dag, og **dels** ved indførelse af CO₂ kvoter for industrien m.v.

Kilde: Financial Times: "US energy chief rules out lifting taxes on petrol", 28. maj 2009.

4. Sundhed

Danskerne har kontakt med praksis-lægen m.v. hver måned året rundt. Det koster 12,5 mia. kr. om året. (2008)

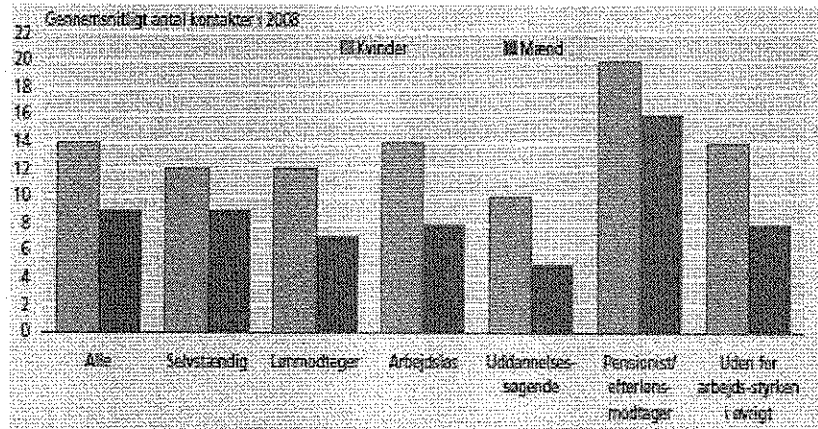
Ifølge Danmarks Statistik har de **voksne** danskere kontakt med lægen 12 gange om året i gennemsnit; **kvinderne** 14 gange og **mændene** 9 gange. Det drejer sig om både almen lægepraksis, speciallæge, tandlæge, fysioterapi og psykolog m.v. Det bliver til 58 mio. kontakter om året, hvor almen læge og speciallæge står for 46 mio. af kontakterne.

Men fordelingen er meget skæv, idet 23 pct. af den voksne befolkning står for mindst 50 kontakter om året.

Børn og unge under 18 år er i kontakt med lægen m.v. 5 gange om året.

De **offentlige udgifter** udgør i 2008 ialt 12,5 mia. kr. Kvinderne står for de 7,4 mia. kr. og mændene for 5,1 mia. kr.

Figur 2. Antal kontakter om året i gennemsnit pr. person på 18 år og derover.

Kilde: Nyt fra Danmarks Statistik: "Vi går til lægen en gang om måneden". 20. maj 2009.

Niels Hoffmeyer/Mette Bjerrum Koch